

Seksuāli transmisīvo infekciju izplatības raksturojums Latvijas reprodūktīvā vecuma iedzīvotāju populācijā

Evija Kvante, Anda Karnīte¹, Iveta Ķelle²

*Rīgas Stradiņa universitāte,
Sabiedrības veselības un sociālās labklājības fakultāte, Latvija*

*¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Sabiedrības veselības
un epidemioloģijas katedra, Latvija*

*² Latvijas ģimenes plānošanas un seksuālās veselības
asociācija "Papardes zieds"*

Ievads. Laikposmā no 2008.–2012. gadam Latvijā reģistrēto seksuāli transmisīvo infekciju (STI) gadījumu skaits ir pieaudzis par 66% – no 1519 gadījumiem 2008. gadā līdz 2520 gadījumiem 2012. gadā. Par STI izplatības aktualitāti liecina ne tikai augstie infekciju izplatības rādītāji valstī un Eiropas Savienībā, bet arī neatklātas un neārstētas infekcijas iespējamās sekas (iegurņa iekaisuma slimība, neauglība), ekonomiskais slogs un indivīdu darba produktivitātes zaudējumi. STI izplatību ietekmē daudzveidīgu faktoru mijiedarbība, un tās skar abu dzimumu pārstāvjus dažādās vecuma grupās. Noskaidrojot galvenās STI izplatības tendences Latvijas reprodūktīvā vecuma iedzīvotāju populācijā, ir iespējams mērķtiecīgi plānot un ieviest STI profilakses un kontroles pasākumus.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis bija raksturot STI – hlamidiozes, gonorejas un sifilisa – izplatību Latvijas reprodūktīvā vecuma iedzīvotāju populācijā saistībā ar personu raksturojošiem demogrāfiskiem rādītājiem, sociāli ekonomiskiem faktoriem un seksuālo uzvedību.

Darbā tika izmantoti dati no 2011. gadā veiktā šķērsgrīzuma pētījuma "Latvijas iedzīvotāju reprodūktīvā veselība", ko īstenoja Latvijas Ģimenes plānošanas un seksuālās veselības asociācija "Papardes zieds" ar Pasaules Veselības organizācijas, LR Veselības ministrijas un Latvijas Ginekologu un dzemdību speciālistu asociācijas atbalstu. Pētījuma laikā tika aptaujāti 2617 reprodūktīvā vecuma iedzīvotāji. Datu salīdzināšanai un darba hipotēžu pārbaudei tika izmantotas aprakstošās statistikas metodes – frekvenču analīze, ticamības intervālu noteikšana un χ^2 (hī kvadrāta) tests.

Rezultāti. STI mūža prevalences Latvijas reprodūktīvā vecuma populācijā ir 5,5%. Augstāka gonorejas mūža prevalences ir vīriešu vidū (2,1%), salīdzinot ar sievietēm (0,8%). Augstāka hlamidiozes mūža prevalences ir indivīdiem vecumā no 30 līdz 39 gadiem (6,3%) un no 40 līdz 49 gadiem (5,7%), salīdzinot ar 15–19 (0,2%) un 20–29 (1,8%) gadus jauniem indivīdiem. Augstāka gonorejas mūža prevalences ir indivīdiem vecumā no 40 līdz 49 gadiem (4,2%) un no 30 līdz 39 gadiem (2,1%), salīdzinot ar 20–29 gadus veciem indivīdiem (0,5%). Augstāka hlamidiozes mūža prevalences ir iedzīvotājiem ar nepabeigtu augstāko / augstāko izglītību (4,2%) un vidējo vispārējo / vidējo profesionālo izglītību (3,7%) nekā indivīdiem ar nepabeigtu pamatizglītību / pamatizglītību (0,7%). Augstāka hlamidiozes mūža prevalences ir novērota indivīdiem, kuri ir precējušies (5,1%) vai dzīvo ar draugu / draudzeni, pastāvīgu partneri (4,5%), nekā tiem, kuri dzīvo vieni / nedzīvo ar partneri (2,2%). Augstāka hlamidiozes, gonorejas un sifilisa mūža prevalences ir indivīdiem, kuriem dzīves laikā ir bijuši četri un vairāk dzimumpartneri (6,1%), nekā tiem, kuriem dzīves laikā ir bijuši divi līdz trīs partneri (1,5%) vai viens sekss partneris (0,5%). Augstāka gonorejas mūža prevalences ir indivīdiem, kuriem dzīves laikā ir bijuši četri un vairāk dzimumpartneri (2,8%), nekā tiem, kuriem dzīves laikā ir bijuši divi līdz trīs partneri (0,2%) vai viens sekss partneris (0,3%). Augstāka sifilisa mūža prevalences ir indivīdiem, kuriem dzīves laikā ir bijuši četri un vairāk dzimumpartneri (1,5%), nekā tiem, kuriem dzīves laikā ir bijuši divi līdz trīs partneri (0,2%).

Secinājumi. Hlamidiozes mūža prevalences atšķiras iedzīvotāju vecuma, izglītības līmeņa, ģimenes stāvokļa grupās un pēc dzimumpartneru skaita. Gonorejas mūža prevalences atšķiras dzimuma, vecuma grupās un pēc dzimumpartneru skaita. Sifilisa mūža prevalences atšķirības ir vērojamas tikai dzimumpartneru skaita kategorijās.